

АЛГОРИТМИ ТА ПРОБЛЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

С.А. Стахурська, к.е.н.

Національний університет харчових технологій

Необхідність інноваційної діяльності підприємств в напрямку сучасних трендів світового розвитку є незаперечною і це саме та діяльність, яка притаманна практично усім суб'єктам господарської діяльності і не лише їм. Звісно, що будь-яка діяльність має бути результативною, а це вимагає її оцінності. Більшість науковців, які досліджують інноваційні процеси, їх передумови, специфіку та прояви, зробили значний внесок і в оцінну складову. Зокрема, значна кількість наукових публікацій присвячена проблемам формування та оцінювання інноваційного потенціалу як передумови здійснення ефективної інноваційної діяльності. Пропонується розглядати інноваційний потенціал як сукупність різних складових, серед яких: матеріально-технічний потенціал, кадрова (інтелектуальна) складова, науково-дослідна складова, маркетингова (ринкова) складова, інфраструктурна складова, організаційно-управлінська складова, фінансово-економічна складова, інформаційно-інтерфейсна складова тощо [1]. Сукупність таких складових в структурі поняття інноваційного потенціалу є прийнятною і звісно може бути розширена.

Заслужують на увагу пропозиції щодо визначення і оцінювання такого поняття як інноваційність підприємства. При цьому пропонується визначати передумови інноваційності через систему показників формування об'єктів інтелектуальної власності (коефіцієнти активності придбання прав на об'єкти інтелектуальної власності, залучення іноземних запатентованих технологій, інтелектуальності активів підприємств, зростання вартості об'єктів інтелектуальної власності підприємств), співпраці з освітньо-науковим та підприємницьким сектором (коефіцієнти проведення зовнішніх науково-дослідних розробок, поширеності купівлі зовнішніх знань, відкритості інноваційної діяльності, поширеності міжнародної інноваційної співпраці),

інформаційно-кадрової готовності підприємства до впровадження інновацій (коефіцієнти наявності науково-дослідного персоналу підприємства, поширеності навчальної підготовки до впровадження інновацій, поширеності використання Інтернету в господарській діяльності, інтернет-мобільності працівників підприємства), фінансово-інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності (коефіцієнти самофінансування інноваційних витрат, залучення кредитів до фінансування інноваційних витрат, пільговості інноваційного кредитування, залучення іноземних інвесторів до фінансування інноваційних витрат, підтримки інновацій Європейським Союзом), державного (регіонального) сприяння інноваційності підприємств (частка інноваційних витрат, що фінансуються за рахунок бюджетних коштів, коефіцієнти підтримки інновацій регіональною владою, державою).

Прояви (результати) інноваційності пропонується визначати через групи таких показників: інноваційна активність підприємств (загальний коефіцієнт інноваційної активності промислових підприємств, коефіцієнти продуктової активності, бізнес-процесної активності, співвідношення переданих і придбаних нових технологій), виведення на ринок інноваційних продуктів (частка реалізації інноваційної продукції в загальній виручці підприємства, коефіцієнти абсолютної інноваційності реалізованої продукції, експортованості інноваційної продукції, визнання інноваційної продукції на нових ринках (без країн СНД), ефективності інноваційних витрат), упровадження нової техніки та передових технологій (коефіцієнти використання передових виробничих технологій, новітності розроблюваних технологій, використання "молодих" – до 5 років - технологій), упровадження нових інформаційно-комунікативних технологій (частки продажу продукції та закупівель з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, коефіцієнт задоволеності впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій), участь у технологічному трансфері (рівень захисту використовуваних передових виробничих технологій, коефіцієнти захищеності передових виробничих технологій, активності придбання прав на об'єкти інтелектуальної власності,

співвідношення продажу та купівлі об'єктів інтелектуальної власності, міжнародного визнання розроблених нових технологій) [2].

Але виникає питання оцінювання елементів інноваційного потенціалу та конкретних показників "інноваційності", а саме – перелік конкретних показників, алгоритми їх розрахунку і, мабуть найпроблемніше – це наявність інформаційної бази і взагалі можливість вимірюваності усіх інноваційних "проявів" : і потенціалу, і результативності, і ефективності.

Існуючі форми статистичної звітності в Україні розроблені з урахуванням вимог Регламенту Комісії (ЄС) № 995/2012, що стосується виробництва й розвитку статистики науки й технологій, звісно дозволяють отримати загальну інформацію про інноваційну діяльність підприємств:

1. № ІНН "Обстеження інноваційної діяльності підприємства за період 20...-20... років" (один раз на два роки)
2. № 1-інновація "Обстеження інноваційної діяльності промислового підприємства за 20__ рік" (річна).

Але ця інформація не є достатньою для поглибленого аналізу на рівні конкретного підприємства і, на жаль, цікаві та всебічні запропоновані показники в повному обсязі не можливо визначити. Крім того виникає питання доцільності такого широкого переліку показників, очевидно потрібно його привести до можливості і зручності реального оцінювання та аналізу. А наведений перелік може слугувати індикаторами для здійснення інноваційної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Сидорчук І. П. Сутність, структура та особливості оцінювання інноваційного потенціалу промислового підприємства . *Економіка і регіон*. 2014. № 2. С. 97-101. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2014_2_18.
2. Лігоненко Л.О. Методологія та інструментарій оцінювання інноваційності підприємства. *Маркетинг і менеджмент інновацій*, 2015. №3. С.105-117. URI <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/42686>